

**ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА
„БУРЂЕВДАН“ КРАГУЈЕВАЦ**

**Ул. Кнеза Милоша 21 а
Тел: 034/300-845**

***ПРИПРЕМНИ
ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ
2015. године***

На основу члана 57. и 80. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. Гласник РС“, број 72/09, 52/11, 55/13,) члана 17. Закона о предшколском васпитању и образовању („Сл. Гласник РС“, број 18/10); Одлуке о давању сагласности и планирана материјална средства ради доношења Припремно предшколског програма установе „Ђурђевдан“ Крагујевац, бр. 022-55/55-V од 24.03.2015.године, привремени Управни одбор ПУ „Ђурђевдан“ Крагујевац на седници од 30.03.2015.године дноси:

**ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ „ЂУРЂЕВДАН“
КРАГУЈЕВАЦ**

**ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ „ЂУРЂЕВДАН“
КРАГУЈЕВАЦ ДОНЕТ ЈЕ 30.03.2015.ГОДИНЕ.**

Председник ПР У.О.

Снежана Рајевац, с.р.

**МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ПРИПРЕМНОГ
ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА**

Преглед наменски грађених објеката по врстама, броју, капацитету (број места за рад у једној смени), површини дворишта и адреси:

А)..Објекти за децу

Редни број	Назив објекта	Капацитет		Површина објекта	Површина дворишта	А Д Р Е С А
		Број група	Број деце			
1.	Бубамара	11	251	806	740	Мирослава Антића бб
2.	Зека	9	230	942	2892	Сутјеска бб
3.	Колибри	13	408	1908	3052	Јосифа Шнерсона бб
4.	Невен	14	377	2002	1620	Радомира Бугарског бб
5.	Цицибан	10,5	287	1306	2000	Кнеза Милоша бб
6.	Чуперак	9	232	1294	3000	19. октобра бб
7.	Шврћа	3	45	106	/	Николе Пашића бб
УКУПНО:		69,5	1830	8364 m²	13304m²	

Б) Преглед других простора за рад са децом:

Ред. број	Назив простора	Капацитет
1.	О.Ш. "Јулијана Ћатић" – Маслошево	-
2.	О.Ш. "Ђ. Јакшић"	92
3.	О.Ш."Милоје Симовић" Дреновац	-
4.	О.Ш. "19 октобар" Цветојевац	9
5.	О.Ш. "Ж. Дивац" - Станово	36
6.	О.Ш. "Д. Обрадовић" - Ердеч	32
7.	О.Ш. "Јулијана Ћатић" Влакча	-
8.	О.Ш. "Милутин Годоровић" – Илићево	9
9.	О.Ш. "19 октобар" – Ботуње	6
10.	О.Ш. "М. Симовић" - Драгобраћа	21
11.	О.Ш. "Ј. Ћатић" - Страгари	4
12.	О.Ш."Свети Сава"- Поскурице	-
13.	О.Ш."Вук Караџић" –Трмбас	5
14.	О.Ш. "Прота Стеван Поповић" - Чумић	17
15.	Школа са домом за децу оштећеног слуха	-
16.	О.Ш."М.Симовић"- Голочело	-
17.	О.Ш."Свети Сава"- Грбице	-

18.	О.Ш. "Прота Стеван Поповић" - В.Шењ	5
19.	О.Ш. "III крагујевачки"	65
20.	О.Ш. "Јулијана Ћатић" – Рамаћа	-
21.	О.Ш. "Јулијана Ћатић" – Горњи Страгари	-
22.	О.Ш. "Јулијана Ћатић" – Угљаревац	-
23.	О.Ш. 19. Октобар – Доње Комарице	-
24.	О.Ш. 19. Октобар – Горње Комарице	-
25.	МЗ Корићани	19
26.	Маршић	20

ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Припремни предшколски програм је део обавезног деветогодишњег образовања и васпитања и остварује се у припремним предшколским групама у години пред полазак у школу.

Функција припремног предшколског програма има основ у правима детета да расте и да се развија у квалитетној васпитно-образовној средини која поштује његове особености, потребе и подстиче укупан психо – физички развој.

Компензаторска функција огледа се у укључивању све деце у припремни предшколски програм, чиме се обезбеђују услови за проширивање социјалног и сазнајног искуства, чиме се ублажавају социо-културне разлике и донекле обезбеђују једнак старт за сву децу.

Програм је и допуна породичном васпитању јер полази од потреба детета и породице као и права родитеља да активно учествују у васпитању свог детета.

Реализација припремног предшколског програма доприноси програмском и организационом повезивању дечијег вртића и школе, а све у циљу лакшег преласка детета из једног система у други.

Како је припрема детета за полазак у школу процес који се одвија током читавог предшколског периода, припрема за школу схвата се као прилика за сусрет детета са добро одабраним подстицајима из физичког и сазнајног окружења, активно упознавање света око себе, других људи и самога себе.

Циљ припремања за школу је да се допринесе њиховој зрелости и готовости за живот и рад који их очекује у основној школи. Овај циљ се остварује у контексту општег циља предшколског васпитања стварањем услова подстицаја за развој и грађење искуства, вештина као основа за будуће облике учења, сазнања и понашања.

Под појмом зрелост или готовост за школу подразумева се ниво психичког и физичког развоја који ће детету омогућити да одговори на захтеве који му се постављају у школу.

Општа припрема за школу јесте припремање деце за даљи живот и рад самим тим и за даљи развој и образовање. Општа припрема се остварује током читавог боравка у вртићу, развијањем

спремности за комуникацију и сарадњу, правилан однос према раду, усвајањем одређених норми и правила понашања, отвореност према искуству и креативности.

Поред опште припреме у дечијим вртићима реализује се специјална припрема за школу, у припремним групама дечијих вртића. Обухвата активности и садржаје којима се доприноси лакшем остваривању наставног програма у првом разреду основне школе: навикавање детета на разноврсне покрете руком и телом, сналажење у времену и простору, навикавање на рад у групи, сарадња са вршњацима, рад са различитим материјалима, самосталност и одговорност за сопствене пројекте, подстицање креативности, решавање логичко-математичких проблема.

Васпитно – образовни задаци у години пред полазак у школу

Припремни предшколски програм одвија се у складу са општим начелима васпитно-образовног рада, а специфични задаци односе се на важне аспекте припреме за полазак у школу:

1. *Подстицање осамостаљивања* представља подршку развоју способности детета да се брине о себи да се сналази у социјалном окружењу и изграђује радне навике; да само истражује, иницира и доноси одлуке, развија способност изражавања и самоизражавања. Улога одраслог је да ствара и користи ситуације у којима ће дете имати могућности за самостално обављање активности.
2. *Подршка физичком развоју* обухвата подстицање дечијег раста и развоја, потребе за кретањем и активношћу. Деци се омогућава да упражњавају физичке активности које доприносе развоју различитих вештина, развијају координацију, активирају крупне мишићне групе, уче моторичке игре са правилима. Улога одраслог јесте пажљиво бирање активности које доприносе физичком расту и развоју.
3. *Јачање социо-емоционалне компетенције* представља подршку развоју позитивне слике о себи као основ самопоуздања, социјалних сазнања и вештина. Живот у групи је прилика да се учи од других да се учествује у заједничком доношењу правила, да се активно граде односи. Улога одраслих је да пружи подршку детету да се успешно интегрише, да постане равноправни члан групе у којој ће моћи да задовољава и развија своје потребе и уважава потребе других, као и да исказује своја осећања, да препозна и адекватно реагује на осећања других.
4. *Подршка сазнајном развоју* односи се на развој интелектуалних функција: мишљења, говора, памћења, опажања, маште. Улога одраслих је да омогуће детету да истражује, експериментише, открива нове везе и анализира их, испитује. Такође, потребно је да га уводи у активност, подржи у избору, да својим ставом омогући концентрисан и истрајан рад.
5. *Неговање радозналости* представља уважавање и подстицање дечије радозналости, потребе за сазнањем и проширивањем искуства. Потребе детета да активно истражује, преиспитује ново, васпитач треба да подржи, прихвати и разуме, уважавање дечијих искустава, понудом богате подстицајне средине.
6. *Поштовање индивидуалности и подстицање креативности*
Свако дете је особена личност која има свој темпо развоја, своје потребе, стил учења, себи сопствен начин доживљавања и изражавања. Дете поседује стваралачке потенцијале користи различите медије за изражавање спонтаних стваралачких способности. Задатак одраслих је да у развијању програму уважи индивидуалност сваког детета, пружајући му прилике да кроз игру и активности изрази своје стваралачке потенцијале у говору, драми, музици, плесу, цртању, вајању, графици, хумору и сл.

Васпитно – образовни задаци у години пред полазак у школу операционализују се кроз организоване активности уз одговарајуће садржаје и одређену динамику. Васпитачи разменом у тимовима предлажу, размењују, и евалуирају програм који се реализовао у претходној години. У том смислу постоји Актив за ППП, као и Тим реализатора четворочасовног припремног предшколског програма. Васпитачи су део Васпитно – образовног већа, имају свог представника у Педагошком колегијуму и у тимовима Установе.

Документација је део процеса планирања и програмирања, саставни део процеса васпитно-образовног рада и приказ операционализације програма. Саставни део документације је портфолио и листа праћења детета.

Инклузија

Конвенција о правима особа са инвалидитетом, члан 24., говори о образовању. У овом члану се каже да сви имају право на инклузивно образовање, као и на реализацију тог права без дискриминације и на основу једнаких могућности. Члан 13. закона о предшколском образовању и васпитању говори о томе да деца са сметњама у развоју, као и још неке групе деце имају предност при упису у вртић. Свако дете има право да буде уписано у редовну васпитну групу. Уколико је то потребно, предшколска установа донеће за дете Индивидуални образовни план (за децу у развојној групи је обавезан), али је у обавези да уради педагошки профил и План индивидуализације за свако идентификовано даровито и дете са било каквим тешкоћама у развоју. То значи да ће запослени у васпитно-образовном раду, пратити његово напредовање и развој, укључиваће га у активности према његовим могућностима и планираће циљеве за даљи рад са њим. Најважнију улогу у спровођењу инклузивног процеса у предшколској установи имају родитељи и Стручни тим за инклузивно образовање (СТИО).

Циљ рада чланова СТИО је јачање капацитета за инклузивни приступ у раду код свих запослених у предшколској установи, као и укључивање деце са додатном подршком у редовне групе вртића и пружање додатне подршке даровитој деци.

Задатак чланова СТИО је успостављање, праћење, подстицање и поштовање процедуре укључивања и боравка деце којима је потребна додатна подршка од њиховог пријема у вртић до поласка у школу.

Спровођења процеса инклузије у предшколској установи захтева од свих запослених у васпитно – образовном раду, а пре свега чланова СТИО, да :

- Дају подршку деци кроз израду педагошких профила и евалуацију напредовања деце кроз индивидуализован приступ;
- Дају подршку родитељима кроз континуирану размену информација од укључивања у вртић до поласка у школу;
- Дају подршку реализаторима васпитно-образовног рада кроз моделе стручних размена и семинара, израду документације о детету;
- Прате примену донете процедуре у установи и да је континуирано евалуирају;
- Сарађују са другим институцијама у локалној заједници у виду достављања мишљења, учешћем на разменама, едукацијама и др.

- Воде документацију о свом рад

Посебни, специјализовани и други програми и облици рада и услуга

Предшколска установа, уважавајући интересовања и потребе деце, остварује посебне, специјализоване и друге програме и облике рада у складу са Законом.

Принципи и циљеви остваривања програма:

1) схватање детета као особе и носиоца права са посебним интересовањима и искуствима, чија добробит зависи од односа са блиским особама и од настојања заједнице да обезбеди могућности за доступно и разнолико васпитање и образовање;

2) усаглашеност са основама програма предшколског васпитања и образовања и допринос унапређивању квалитета предшколског васпитања и образовања;

3) повећање доступности предшколског васпитања и образовања за сву децу, без дискриминације или сегрегације по било којем основу. Не сматрају се дискриминацијом програми који су усмерени ка постизању пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају.

4) партнерски однос са породицама, локалном самоуправом и широм друштвеном средином у складу са потребама предшколске деце и њихових родитеља, односно старатеља;

5) неговање игре као аутентичног начина изражавања и учења детета предшколског узраста;

6) уважавање, јачање и подржавање васпитно–образовне улоге породице;

7) уважавање различитости и посебности деце и њихових породица и поклањање посебне пажње развојним потенцијалима деце, као и културним и језичким специфичностима средине у којој дете расте;

8) квалитетно укључивање деце предшколског узраста у даље образовање и друштвену средину кроз интеракције са децом различитих узраста и са различитим особама;

9) концепцију отвореног система предшколског васпитања и образовања, актуелним истраживањима, савременим технологијама, облицима и начинима рада и континуираном унапређивању праксе предшколског васпитања и образовања.

Посебни програми, као облик организовања предшколског васпитања и образовања деце, су целовити, комплексни васпитно–образовни програми, усмерени на целокупан развој детета и додатну подршку породици.

Установа, с циљем прилагођавања специфичним потребама деце и породице, организује и **друге програме и облике рада и услуга – пригодне и повремене**, у складу са статутом, предшколским програмом и развојним планом, уз сагласност оснивача.

Специјализовани курсеви

У предшколској установи се реализују специјализовани курсеви.

Циљ специјализованих курсева је развијање способности и вештина у различитим областима – „курсеви” вежбања и учења у области спорта, уметности и језика (страни језик, балет, пливање и др.).

Корисници програма су деца предшколске установе.

Програм финансирају родитељи.

Орагнизација специјализованих курсева дефинисана је одлуком Савета родитеља у Годишњем плану рада. Понуда програма се добија тендером, одлуку о избору организатора доноси Савет родитеља Установе, а реализују га организатори.

Извештај о реализацији, праћењу, вредновању и ефектима програма доставља се корисницима програма у писменој форми на крају реализације програма и чини саставни део извештаја установе за текућу годину.

Пригодни програми

Пригодни програми се организују поводом празника, свечаности, значајних датума и манифестација.

Циљеви:

- популаризација културе;
- задовољење дечје потребе за игром и дружењем;
- подизање квалитета васпитно – образовног рада;
- отварање васпитно – образовне установе за већи степен сарадње и размене са локалном заједницом;

Задаци:

- Подстицање дечјег стваралаштва и креативности кроз понуду културно – образовних и едукативних садржаја;
- богаћење активности са културалним садржајима

Садржаји:

Прослава Божића, Светосавске свечаности, Дан жена, Међународни дан породице, Дан породичне рекреације, Дечија недеља, Светски дан особа са поебним потребама, Нова година (долазак Деда Мраза), Ускрс, Дан установе, Фестивалчић.

Пригодни програми се планирају Годишњим планом рада вртића и Установе, где се утврђују садржаји, начин рада, динамика и носиоци активности. Корисници програма су деца вртића.

Програм финансира Предшколска установа „Ђурђевдан“.

Праћење програма се обавља путем вредновања на основу извештаја тима вртића по реализованој активности и адекватним анкетама.

Годишњим планом рада Предшколске установе за текућу радну годину биће утврђено место, време, начин и носиоци остваривања програма.

Извештај о реализацији, праћењу, вредновању и ефектима програма чини саставни део извештаја установе за текућу годину.

Прослава рођендана:

У вртићима наше Установе организују се и прославе рођендана као облик пригодних програма. **Циљ** сповођења ове активности је јачање социо-емоционалних веза у групи деце и поштовање дечје личности.

Задаци: стварати пријатну атмосферу и ведро расположење у групи; подстицати позитивну социјалну интеракцију на релацији дете-дете; наговати позитивна осечања и сарадњу међу децом.

Методe: игра, такмичарске игре, драматизација, плес.

Садржаји програма:

- Пријем гостију, предаја поклона и рођенданских честитки;
- Послужење;
- Такмичарске игре;
- Рођенданска торта;
- Плес;
- Игре по избору слављеника;
- Одлазак и поздрављање.
-

Начин праћења: евалуациони листови и утисци деце и родитеља.

Извештај о реализацији, праћењу, вредновању и ефектима програма доставља се корисницима програма у писменој форми на крају реализације програма и чини саставни део извештаја установе за текућу годину.

Програм финансирају родитељи.

Повремени програми

Повремени програми имају за **циљ** остваривње рекреативне активности и одмор деце, пружање могућности за социјализацију, подстицање физичког раста и развоја, богаћење непосредног искуства о природи, као и осамостаљивање. Организују се у вишедневном трајању – рекреативни и једнодневном трајању – излети.

Задаци:

- Подстицати децу да брину о себи, својој сигурности и безбедности;
- Развијати самосталност и иницијативност;
- Развијати осећај припадности групи;
- Подстицати свестрани развој моторике;
- Подстицати развој психофизичких способности;
- Подстицати децу да брину и негују природну средину;
- Подстицати децу да откривају узрочно-последичне везе у природи.

Корисници рекреативног програма су деца предшколске установе.

Програм финансирају родитељи.

Понуда програма се добија тендером, одлуку о избору организатора доноси Савет родитеља Установе, а реализују га васпитачи и делимично организатори.

Извештај о реализацији, праћењу, вредновању и ефектима програма доставља се корисницима програма у писменој форми на крају реализације програма и чини саставни део извештаја установе за текућу годину.

Услуге породици са децом раног узраста – Саветовалиште за родитеље

У оквиру услуга породици са децом раног узраста, у Установи постоји Саветовалиште за родитеље. Саветовалиште је смештено у вртићу „Чуперак“ .

Предшколска установа „Ђурђевдан“ у оквиру предшколског програма реализоваће саветовалиште за родитеље.

Основ за планирање и реализацију програма саветовалишта се налази у:

- Основама система образовања и васпитања, чиме се обезбеђује једнако право и повећање доступности образовању и васпитању све деце;
- Основама предшколског програма и предшколског програма установе, чиме се доприноси унапређивању квалитета рада предшколске установе;
- Правилнику о врстама, начину остваривања и финансирања посебних, специјализованих програма и других облика рада.

Циљеви програма:

1. Пружање стручне подршке родитељима/старатељима/хранитељима и породици у свим питањима везаним за васпитање, образовање и одрастање деце.
2. Подизање родитељских компетенција за формирање и примену васпитних стилова који доприносе развоју и напредовању деце.
3. Индивидуални разговори са децом предшколског узраста и, по потреби, психотерапијски рад, како би се превазишли проблеми и тешкоће у понашању или у развоју.
4. Педагошко-инструктивни рад са васпитачима и медицинским сестрама васпитачима кроз давање упутства за активности у васпитно-образовном раду које би помогле што бољој адаптацији детета и унапредиле комуникацију са родитељима.
5. Сарадња са свим релевантним институцијама које пружају стручну помоћ породици.

Рад саветовалишта има за циљ да буде и подршка реализацији инклузивног процеса у нашој установи кроз саветодавни рад са родитељима старатељима/хранитељима деце са тешкоћама у развоју. Ово ће се остваривати као додатна подршка детету и биће део Плана индивидуализације.

Циљна група:

Програм је намењен и реализоваће се са родитељима/старатељима/хранитељима деце предшколског узраста из 7 крагујевачких вртића, као и са децом узраста од 2,5 до 7,5 година. Саветовалиште ће пружати стручне услуге и свим заинтересованим родитељима чија деца нису обухваћена системом предшколског васпитања и образовања а имају пребивалиште на територији локалне самоуправе.

Садржај рада:

- Саветодавни рад са родитељима/старатељима/хранитељима
- Индивидуални разговори и, по потреби, терапијски рад са дететом
- Давање конкретних инструкција васпитачима који остварују васпитно-образовни рад са дететом које долази у саветовалиште
- Праћење и посматрање детета у групи
- Праћење и посматрање васпитно-образовног рада у групи где је дете
- Сарадња са Стручним тимом за инклузивно образовање
- Сарадња са релевантним институцијама и установама у локалној заједници које пружају стручну подршку породици и деци
- Сарадња са Тимом за заштиту деце од занемаривања и злостављања
- Писање месечних и годишњег извештаја о раду
- Вођење документације

Организација остваривања програма:

Програм услуге породици са децом раног узраста - саветовалиште, организоваће се у радној 2015. години у просторијама вртића „Чуперак“. Саветовалиште ће радити уторком, средом и четвртком у периоду од 9.00 до 11.30.

Реализатори:

Програм услуге породици са децом раног узраста - саветовалиште за родитеље, реализују психолог-психотерапеут и по потреби дефектолог и педагог установе.

Финансирање:

Програм услуге породици са децом раног узраста - саветовалиште за родитеље финансираће ПУ „Ђурђевдан“ што значи да ће све услуге за родитеље бити бесплатне. Средства за финансирање овог програма предвиђене су буџетом Установе. Средства за додатну набавку опреме и материјала за рад биће обезбеђена из донација.

Начин рада:

Рад у саветовалишту за родитеље, има следећу процедуру:

1. Посредно или непосредно успостављање контакта са реализаторима програма
2. Узимање података и заказивање разговора
3. Саветодавни рад са родитељима и заказивање сваког наредног сусрета
4. Индивидуални разговор, по потреби терапијски рад, са дететом
5. Педагошко-инструктивни рад са васпитачима и, по потреби, улазак у групу и посматрање активности у васпитно-образовном раду
6. Сарадња са релевантним институцијама које већ пружају или су неопходне да пруже стручну помоћ родитељима/ старатељима/хранитељима и деци

Начин праћења и вредновања:

Начин праћења и вредновања програма планиран је и оствариваће се у складу са важећим законима и правилницима, као и утврђеним стандардима, кроз:

- Евакуацију реализације у Годишњем плану
- Документацију реализатора програма саветовалишта
- Месечне и годишњи извештај реализатора програма саветовалишта
- Процес самовредновања
- Анализом података, повратним информацијама добијених од родитеља/ старатеља/хранитеља
- Анализом података, повратним информацијама добијених од васпитача.

Годишњим планом рада Предшколске установе за текућу радну годину биће утврђено место, време, начин и носиоци остваривања програма.

КУЛТУРНЕ И ЈАВНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Културне и јавне манифестације и интерне свечаности представљају облик културног и друштвеног васпитања деце. Оне имају специфичну улогу у односу на друштвену средину, као један од видова информисања о раду предшколске установе и представљају афирмацију тог рада. Културна и јавна делатност се одвија у контексту целокупног живота са програмским садржајима.

Програм културне и јавне делатности се реализује путем прослава, приредби, изложби радова деце и других облика рада. Ове активности се одржавају поводом празника, почетка и завршетка радне године и сличним поводима. Поједине активности се реализују у оквиру васпитних група или на нивоу вртића, а неке у сарадњи са месним заједницама, библиотекама, школама, позориштем. Посебне активности се организују у оквиру Дечије недеље.

Предшколска установа је присутна на јавним манифестацијама, смотрама, наступима, конкурсима на нивоу Града, региона и Републике.

Садржаји:

- На нивоу Установе: Поздрав предшколцима;
- На нивоу града: Дечија недеља, Ђурђевдански карневал, обележавање Дана града, Кидс фест, ликовни конкурси;
- На нивоу региона и Републике: ликовни конкурси, Дедар, Позоришне игарије, Мини олимпијада.

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

Полазећи од Основа програма и континуираним радом на развоју свесности о нужности одржавања и унапређивања квалитета рада са децом, као интерни стандард се развија потреба за стручним усавршавањем као саставним делом личног раста и развоја запослених, а самим тим и Установе у целини.

Васпитачи, медицинске сестре-васпитачи, стручни сарадници, сарадници и остали профили имају прилику да буду укључени у програме стручног усавршавања који им омогућавају квалитетнију реализацију у различитим доменама рада, а План стручног усавршавања је део Годишњег плана Установе за сваку школску годину.

Програм стручног усавршавања обухвата следеће целине:

- полазишта за развијање програма васпитно-образовног рада: упознавање са основама програма; праћење савремених педагошких достигнућа и сазнања о детету, карактеристикама и улози коју има у васпитно-образовном процесу и сопственом развоју; развијање конкретних програмских активности уз уважавање индивидуалних, културолошких и социјалних специфичности (циљеви,

задаци, садржаји, активности...); свесност о значају и важности циклуса: праћење-планирање-реализација-евалуација;

- одређивање кључних актера - носилаца активности: васпитачи, медицинске сестре, стручна служба, родитељи, реализатори - аутори акредитованих програма;
- утврђивање динамике планираних активности стручног усавршавања: током целе школске године, у одређеним временским периодима уз континуирано праћење;
- одређивање начина реализације-облика стручног усавршавања: кроз истраживања у оквиру непосредног рада са децом у групи, праћења стручне литературе, израде стручних радова и дидактичких средстава, примене нових метода у раду, учешће у раду тимова, актива, интерних размена, учешће на семинарима и припрема програма за акредитацију. Учешће са стручним темама у оквиру организовања Стручних сусрета, како стручних сарадника, сарадника, мед.сестара и васпитача. Учешће на Регионалим сусретима;
- начине имплементације стечених сазнања и искустава у свакодневну праксу и
- евалуацију.

У складу са Правилником о сталном стручном усавршавању и стицању знања наставника, васпитача и стручних сарадника, Установа спроводи стручно усавршавање у Установи, као и ван ње. Стручно усавршавање у установи подразумева: извођење угледних активности, излагање на састанцима стручних органа које се односи на савладан програм стручног усавршавања ван установе, приказ дидактичког материјала. Стручно усавршавање ван установе подразумева: учешће на акредитованим семинарима, стручним скуповима, међународним конференцијама, студијским путовањима.

Реализатори васпитно-образовног рада стечена знања кроз стручно усавршавање примењују у пракси, обогаћујући је и унапређујући је. Програм стручног усавршавања се разрађује кроз Годишњи план рада за текућу годину.

САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ

Имајући у виду да је породица основна јединица друштва, предшколска установа се труди да јој буде подршка и ослонац, уважавајући њен значај.

У том смислу, предшколска установа остварује различите начине информисања и сарадње са породицом.

Циљ сарадње са породицом је унапређивање породице као система, одговарање на специфичне потребе породице, партнерство у подстицању раста и развоја деце.

Задаци сарадње:

- Усаглашавање васпитног деловања на дете;
- Развијање међусобног поверења и спремности за сарадњу;
- Развијање међусобног уважавања и подржавања;
- Коришћење разноврсних облика међусобног повезивања и информисања о детету;
- Непосредније укључивање родитеља у живот и рад установе.

Облици сарадње са породицом су:

- Индивидуални састанци;
- Родитељски састанци;
- Приредбе, изложбе, отворена врата;
- Брошуре, информатори, флајери, кутије за сугестије;
- Предавања, саветодавни рад.

Медицинске сестре, васпитачи, сарадници и стручни сарадници најнепосредније учествују у сарадњи са породицом.

У зависности од потреба и интересовања родитеља, планирају се различити садржаји, који се реализују кроз наведене облике рада. Осим тога, родитељи су значајни партнери у организацији рада ПУ. Родитељи учествују у Савету родитеља Установе, док сваки вртић има свој Савет родитеља, на коме се доносе важне одлуке. Такође, родитељи учествују и у планирању васпитно-образовног рада, избору тема за родитељске састанке, као и у Активу за развојно планирање и Тиму за самовредновање, чиме најнепосредније учествују у расту и развоју установе. Представници Савета родитеља Установе су и чланови Управног одбора.

САРАДЊА СА ШКОЛАМА

Предшколско васпитање и образовање треба сагледавати унутар дугорочне перспективе васпитно – образовног процеса као целине. С тим је у вези и неопходност континуиране сарадње између вртића и школе.

Циљ ове сарадње је усклађивање предшколског и основношколског васпитања и образовања са развојем детета, обезбеђивање услова за развој и учење, који се оликују доследношћу и прилагодљивошћу, како би се ублажио прелаз са једног на други ниво васпитања и образовања.

Задаци сарадње:

- Развијање обостране и двосмерне сарадње;
- Развијање сарадње на свим нивоима (директори, стручне службе, васпитачи, учитељи, деца и ученици);
- Укључивање родитеља у сарадњу вртића и школе;
- Организовање заједничких активности.

Облици сарадње са школама су разноврсни: посете школи, присуство школском часу, посета ђака првака предшколцима, заједничке приредбе, заједничка такмичења спортског карактера, заједнички излети, заједничке акције уређења дворишта, заједничке креативне радионице.

Сарадња са школом дата је годишњим плановима вртића, као и Годишњим планом установе за текућу годину.

САРАДЊА СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ И ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

Локална друштвена заједница има посебну улогу у стварању одговарајућих услова за успешно остваривање циљева институционалног васпитања и образовања предшколске деце, њихов већи обухват и задовољавање разноврсних потреба.

Установа је отворена да прими из средине различите потенцијале; уз уважавање потреба окружења, претвара их у личну снагу, што за ефекат има организовање различитих активности за децу и простор за сарадњу Установе са другим институцијама из окружења.

Циљ сарадње са локалном заједницом и широм друштвеном средином је постзање склада између индивидуалног и друштвеног интереса у образовању и васпитању.

Задатак сарадње са локалном заједницом и широм друштвеном средином је уочавање и коришћење потенцијала средине, као и партнерство са локалном заједницом како би се обезбедио садржајнији социјални, културни, рекреативни, као и целокупан психо-физички развој деце.

Сарадња са локалном заједницом и друштвеном средином се остварује са: културним институцијама (Позориште за децу, музеји, галерије, библиотека, биоскоп), здравственим установама, установама, фирмама и предузећима (Градско зеленило, Акваријум, Дом старих, Ватрогасни дом, Црвени крст, саобраћајна полиција, Центар за социјални рад, Центар за стручно усавршавање, Градска тржница, Хиподром, Занатски центар, тржни центри, спортска друштва и клубови, црква, медији, са НВО и удружењима, основним и средњим школама)

Сарадња са локалном заједницом и друштвеном средином дата је годишњим плановима вртића, као и Годишњим планом Установе за текућу годину.

ЗАШТИТА ДЕЦЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА УЗ ПРОЦЕНУ РИЗИКА

Сви облици насиља, злостављања, злоупотреба или занемаривања деце, којима се угрожавају или нарушавају, физички, психички и морални интегритет личности детета, представљају повреду једног од основних права детета садржаних у Конвенцији Уједињених нација о правима детета, а то је право на живот, опстанак и развој.

Програмска оријентација је наставак примене и даље разраде започетих активности везаних за заштиту и превенцију деце од насиља, са основним циљем осигуравања безбедних и оптималних услова за несметан боравак и рад, као и заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања. Установа тежи да креира климу у којој се учи инегује толеранција свих интересних група (дете, васпитач, родитељ, итд.).

Циљеви:

- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања;
- Подизање нивоа свести и повећавање осетљивости свих укључених у живот и рад вртића за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
- Превенција.

Задаци:

- Дефинисање поступака и процедура за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља;
- Информисање свих укључених у рад школе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља;
- Спровођење поступака реаговања у ситуацијама насиља;
- Успостављање система ефикасне заштите;
- Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља;
- Саветодавни рад са свим учесницима (деца, васпитачи, родитељи...) у васпитно-образовном процесу са циљем ублажавања последица насиља.

Програм заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања је операционализован у годишњем плану за текућу годину.

ПРОТОКОЛ О БЕЗБЕДНОСТИ ДЕЦЕ И ЗАПОСЛЕНИХ У УСТАНОВИ

Протокол о безбедности деце и запослених односи се на:

- унапређивање квалитета живота деце применом мера за стварање безбедне средине за живот и рад деце у вртићу (сви простори унутар објекта);
- унапређивање нивоа безбедности физичке средине-простора ван објекта (стаза, прилази, ограде, дворишта, справа, осветљење, видео надзор);
- циљане просторе изван вртића-смањивање различитих активности са повећаним ризиком (излети, такмичења, зимовања, летовања);
- протокол поступања у ризичним ситуацијама (повреда, осигурање).

Установа треба да успостави, спроведе и одржава документоване *циљеве* безбедности и здравља на раду на релевантним функцијама и нивоима унутар Установе. Циљеви треба да буду мерљиви, где је то могуће. Укључујући посвећеност превенцији од повреда и обољења, као и да буду у складу са примењивим законским условима које Установа мора да поштује.

Циљеви који се остварују реализацијом политике безбедности и здравља на раду су:

- безбедно и здраво радно место за запослене;
- одговарајући амбијент за боравак, раст и развој децембар;
- превенција повређивања и обољевања на раду;
- промоција безбедности и здравља на раду;
- подизање нивоа свести, знања и компетенције свих учесника остваривању БЗНР;
- креирање управљачког оквира за постизање ових циљева.

Задаци Установе у складу са циљевима су:

- примењивати важеће прописе и највише стандарде добре праксе из области БЗНР и ППЗ;
- свести на најмању могућу меру присуство опасности и штетности у радној средини;
- обезбедити потребне ресурсе за остваривање постављених циљева;
- Успоставити, стално преиспитивати и унапређивати менаџмент ризицима радних места;
- вршити перманентну едукацију из области БЗНР и ППЗ;
- анализирати све релевантне параметре;
- пратити ефекте предузетих мера.

ПРЕВЕНТИВНО – ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Програм превентивно – здравствене заштите обухвата мере и задатке које произилазе из Правилника превентивно здравствене заштите који важе за све предшколске установе Србије.

Циљ: Обезбеђивање потребних услова за правилан психофизички развој детета.

Задаци програма остварују се кроз следећа подручја:

1. *Здравствена нега деце од шест месеци до три године*

- примена основних принципа неге деце по узрастним групама;

2. *Програм здравствене заштите*

- спровођење законске регулативе: обавезни, превентивни, циљани прегледи деце и радника установе;

3. *Здравствено васпитни рад*

- реализација програма васпитања за здравље „Здрав вртић“ и друге промотивне активности за децу и родитеље;

4. *Обезбеђивање хигијенско санитарних услова*

- упутства и контрола примене свих средстава и помагала за одржавање хигијене и дезинфекције.

О спровођењу превентивне здравствене заштите у предшколској установи води се здравствени картон детета и књига евиденције. Саставни део здравственог картона је здравствени лист детета. Стручне послове у спровођењу превентивне здравствене заштите у предшколској установи обављају сарадници на превентивно здравственој заштити и медицинске сестре на превентивно здравственој заштити.

Годишњим планом рада Предшколске установе за текућу радну годину биће утврђено место, време, начин и носиоци остваривања програма.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА ВАСПИТНО – ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА

Бити спреман за самовредновање увек значи бити спреман за учење

У средини у којој култура самовредновања није још увек уобичајена одлика институције, нити свакодневног рада васпитача, то значи бити спреман за учење о својој пракси и бити спреман за учење о самоевалуацији.

Самовредновање представља основу за креирање и усвајање планова (развојног плана и индивидуалних планова професионалног развоја) на основу којих се стварају промене. Процес самовредновања у предшколским установама је коцентрисан на преглед квалитета процеса учења, јер то је оно чиме се предшколске установе баве. Сам процес самовредновања нам помаже да боље разумемо вредности које желимо да постигнемо у пракси. Праћење процеса самовредновања нам омогућава критичке увиде који су од суштинске важности за унапређивање васпитно-образовне праксе.

Самовредновање је поступак којим се вреднује сопствена пракса и сопствени рад, полазећи од анализе шта је и како је урађено. Три основна питања су у средишту процеса самовредновања:

1. Колико је добра наша Предшколска установа?
2. Како то знамо?
3. Шта треба да учинимо да буде још боља?

Праћење и вредновање остваривања Предшколског програма и области из Развојног плана Установе одвија се у складу са Општим основама предшколског програма. Евалуација планираних програмских циљева, задатака и садржаја заснива се на посматрању, евидентирању, извештавању и информисању, који су у функцији преиспитивања васпитне праксе у односу на постављене циљеве и очекиване ефекте.

Праћење остваривања предшколског програма кроз области Развојног плана реализује се на више нивоа (на нивоу Установе, тимова, вртића, групе) и кроз различите технике и облике рада:

- стално праћење и посматрање деце, планирање и праћење процеса реализације, увид у ефекте, продукте... (на нивоу групе, вртића, Установе);
- евиденција рада тимова, педагошког колегијума, кроз записнике и извештаје;
- Годишњи извештај рада Установе.

Евалуација је континуирани процес и у функцији је унапређивања васпитне праксе што за ефекат има стално развијање и унапређивање програма.

Кроз процес евалуације васпитачи су у прилици да објективно и критички сагледају квалитет свог рада и уоче оне сегменте у којима је евидентан раскорак између прокламованих циљева и задатака и постављених стандарда с једне стране и реалног стања васпитне праксе с друге стране.

У функцији сталног мењања, унапређивања васпитно образовне праксе, сагледавања места и улоге Установе, сваког појединца и његовог ангажовања, у Установи се системски примењују начела

евалуације и самоевалуације. Низ едукативних активности на ову тему и кроз деловање Тима за самовредновање на нивоу Установе имају за циљ неговање и јачање културе вредновања као неизоствног сегмента у континуираном процесу неговања аутентичности сваког вртића и специфичности програмске понуде.

Динамика и облици рада у оквиру Тима за самовредновање, кључне области и начини вредновања за радну годину детаљније су представљени у Годишњем плану рада Установе.

У Установи постоји тим за самовредновање кога у складу са Законом и Статутом ПУ чини 10 чланова: стручни сарадници, васпитачи, медицинске сестре васпитачи, председник Савета родитеља и члан Управног одбора Установе.

Циљ самовредновања је унапређивање квалитета рада Предшколске установе. Самовредновање је истовремено и знак да је Установа спремна да прихвати одговорност за сопствени рад и развој. То није једини облик вредновања рада, али је основа за друге врсте вредновања. Самовредновање ослобађа предшколску установу од напетости која се јавља као последица спољашњег вредновања као до сада јединог вида праћења и вредновања рада васпитно-образовних установа. Увођењем самовредновања Предшколска установа постаје равноправни партнер спољашњим евалуаторима који ће вредновање спроводити по идентичним показатељима, као и по тачно одређеним процедурама и механизмима.

Самовредновање се односи на следеће области:

1. Предшколски програм, Развојни план и Годишњи план;
2. Васпитно-образовни рад;
3. Дечији развој и напредовање;
4. Подршка деци и породици;
5. Етос;
6. Ресурси;
7. Организација рада и руковођење.

ФИНАНСИРАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ

Средства за финансирање делатности предшколске установе обезбеђују се из неколико извора:

- буџета града Крагујевца (у висини од 80% у укупним трошковима);
- буџета Републике Србије (финансирање припремног предшколског програма као посебног дела предшколског програма који се остварује са децом у години пред полазак у школу);
- буџета града Крагујевца (финансирање целодневног боравка трећег детета по Одлуци Скупштине града Крагујевца);
- уплата кориника услуга-родитеља;
- осталих прихода (приходи од додатних облика рада, донација, итд.).

Финансијска средства се усмеравају на текуће расходе (плате, додаци и накнаде запослених, социјална давања запосленима, накнаде трошкова за запослене, сталне трошкове, услуге по уговору, текуће поправке и одржавање, набавка материјала) и на издатке за нефинансијску имовину (инвестиционо одржавање зграда и објеката, набавка опреме).

Програми и облици рада и услуга који долазе од спољних сарадника рада реализују се уз сагласност Савета родитеља и финасирају се од стране родитеља, а остварују се на принципу добровољног опредељења родитеља за укључивање деце у понуђене програме. Установа закључује уговор са реализаторима програма који се остварују ван радног времена вртића.

Годишњим планом рада Установе планира се коришћење средстава у току радне године кроз буџет града Крагујевца и финансијски план Установе.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Предшколски програм, као и његове измене и допуне, доноси се на начин и по поступку утврђеним законским прописима и општим актима.

Измене и допуне Предшколског програма врше се по потреби ради усаглашавања са насталим променама у току његовог остваривања.

Пречишћен текст Предшколског програма ПУ „Ђурђевдан“ ступа на снагу наредног дана од дана објављивања.

Град Крагујевац
Предшколска установа „Ђурђевдан“ Крагујевац
Број : 51/1/15
Датум : 30.03.2015.године
К р а г у ј е в а ц

Председник ПР У.О.

Снежана Рајевац, с.р.